OHJELMA

LAPPI VISIO

12.30 Tilaisuuden avaus, projektipäällikkö Katariina Lehtonen, Business Rovaniemi

12.35 Tervetuloa, elinvoimajohtaja Dina Solatie, Rovaniemen kaupunki

12.40 Miten Lapin matkailun kasvu näkyy maankäytössä, ja millaista tietoa Lappivisio-hanke tuottaa kunnille ja yrityksille maankäytön suunnittelun tueksi?, projektikoordinaattori Marja Hannula ja aluesuunnittelija Minttu Peuraniemi, Lapin liitto

13.10 Maakuntakaavoituksen merkitys matkailun maankäytössä, suunnittelujohtaja Ari Pesonen, Lapin liitto

13.40 Paneelikeskustelu: Matkailualue kokonaisuutena – Miten rakennetaan kestävää maankäyttöä pitkällä aikavälillä?

Keskustelua matkailualueiden kokonaisrakenteesta, alueiden kehityssuunnista, eri toimintojen yhteensovittamisesta sekä matkailun kasvun ja kestävyyden tasapainosta

14.30 Kahvitauko

15.00 Vastuullisen matkailualueen kehittämismalli, kehittämispäällikkö Pirjo Kutinlahti, Business Rovaniemi

15.20 Paneelikeskustelu: Kestävät ratkaisut käytännössä – tontit, rakentaminen ja liikenne tulevaisuuden matkailualueilla

Keskustelua innovatiivisista ratkaisuista tonttisuunnitteluun, kaavoitukseen, rakentamiseen, liikkumiseen ja infrastruktuuriin matkailukeskuksissa ja muilla matkailualueilla.

16.05 Yleisökeskustelu, vetäjänä projektipäällikkö Katariina Lehtonen, Business Rovaniemi

16.20 Yhteenveto ja seuraavat askeleet, maakuntajohtaja Hannu Takkula, Lapin liitto

LAPPI VISIO

NÄKYMÄ HUOMISEN LAPPIIN

Euroopan unionin osarahoittama

LAPIN LIITTO

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Finnish Lapland
Tourist Board

HANKERAHOITUS

LAPPI VISIO

Hanke on käynnissä 1.12.2025 – 30.04.2028.

Kokonaisbudjetti on 823 632 euroa josta, EU- ja valtionrahoitusosuus on 658 904 euroa.

Lapin AMK	270 993 € / 67 749 €	= 338 742 €
Lapin liitto	220 867 € / 55 216 €	= 276 083 €
LME	101 790 € / 40 716 €	= 142 506 €
Lapin yliopisto	47 358 € / 18 943 €	= 66 301 €

Euroopan unionin osarahoittama
LAPIN LIITTO
LAPIN AMK
LAPIN YLIOPISTO UNIVERSITY OF LAPLAND
Finnish Lapland Tourist Board

LAPPIVISIO

LAPPI VISIO

01

Haluamme olla katalysaattori Lapin matkailun saattamisessa hallitun kasvun polulle.

Autamme alaa kehittymään tiedolla ja monialaisesti.

02

Tuotamme alan yhteistä dataa sekä ennakointitietoa kuten skenaarioita ja maankäyttöselvityksen päätöksenteon tueksi.

03

Kokoamme Lapin matkailulle yhteisen suunnan laajasti osallistamalla.

Ratkaisemme yhdessä hajanaisen kehittämisen ongelmia luomalla selkeät askeleet kohti kestävää ja kilpailukykyistä matkailua.

@lappivisio

@lappivisio

LAPPIVISIO

Hankkeen tavoitteena on vastata matkailun nopean kasvun haasteisiin tarjoamalla foorumi toimijoiden vuoropuhelulle, tuottamalla tietoa kehittämisen tueksi sekä määrittelemällä yhteiset strategiset askelmerkit toimialan tulevaisuudelle.

Työpaketit:

TP1: Ennustemallit ja tiedolla johtaminen – toimintaympäristön analyysi ja ennakointi

TP2: Matkailun strateginen, pitkän aikavälin kehittäminen

TP3: Kansainvälinen yhteistyö tietopohjaisen ja kestävän kehittämisen tukena

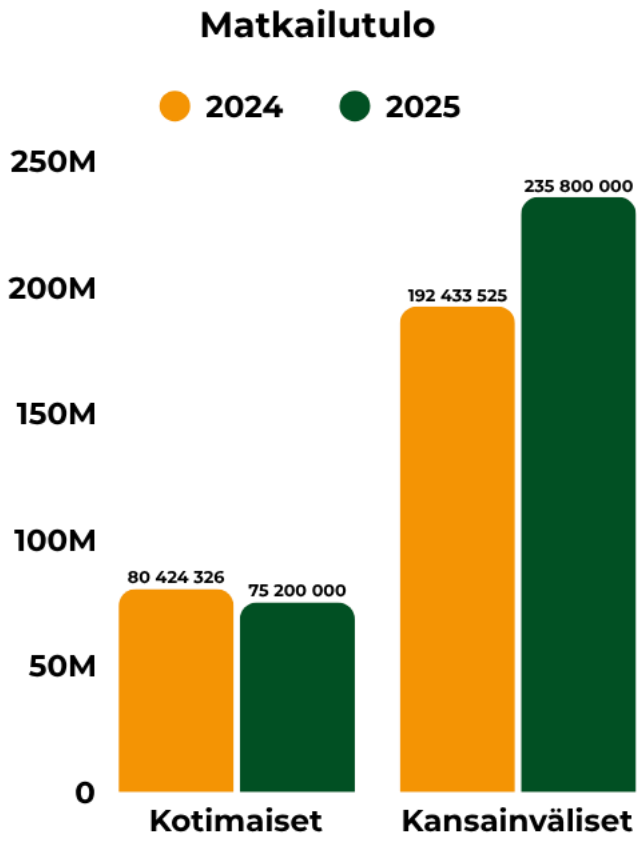
TP4: Viestintä yhteistyön vahvistajana

LAPPI VISIO

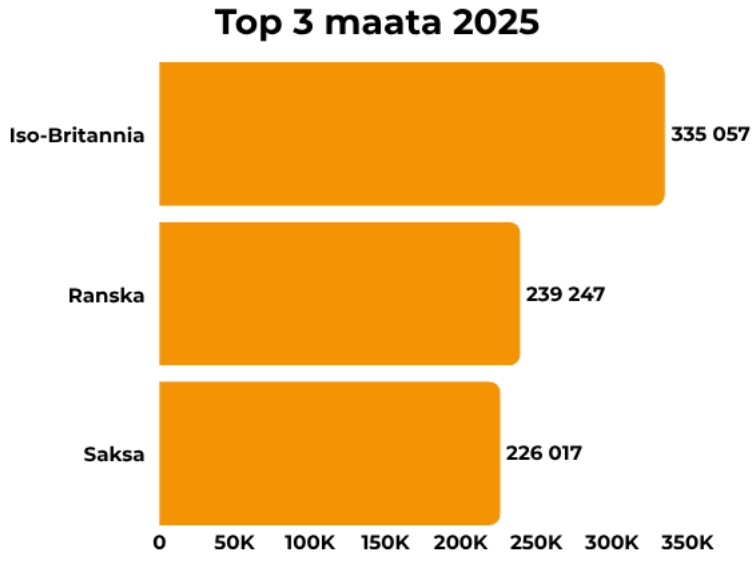
MITÄ TIEDÄMME LAPIN MATKAILUN NYKYTILASTA?

LAPIN MATKAILU – ARKTINEN VETOVOIMA









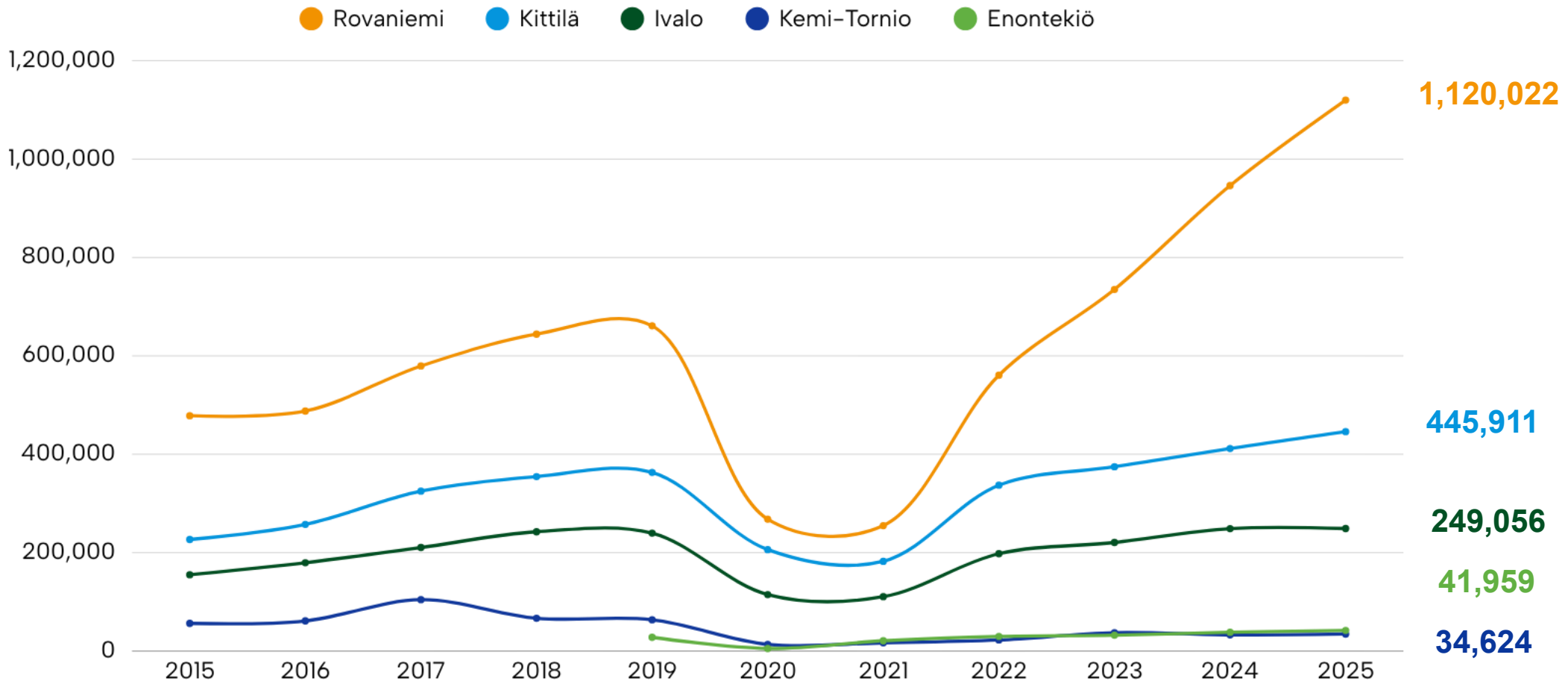
Lähde: Finavia, Tilastokeskus, Visit Finland, Visitor



MATKUSTAJAT LENTOASEMITTAIN 2015–2025

LAPPI VISIO

+134% +96,6% +60,5% -38,6% +50%



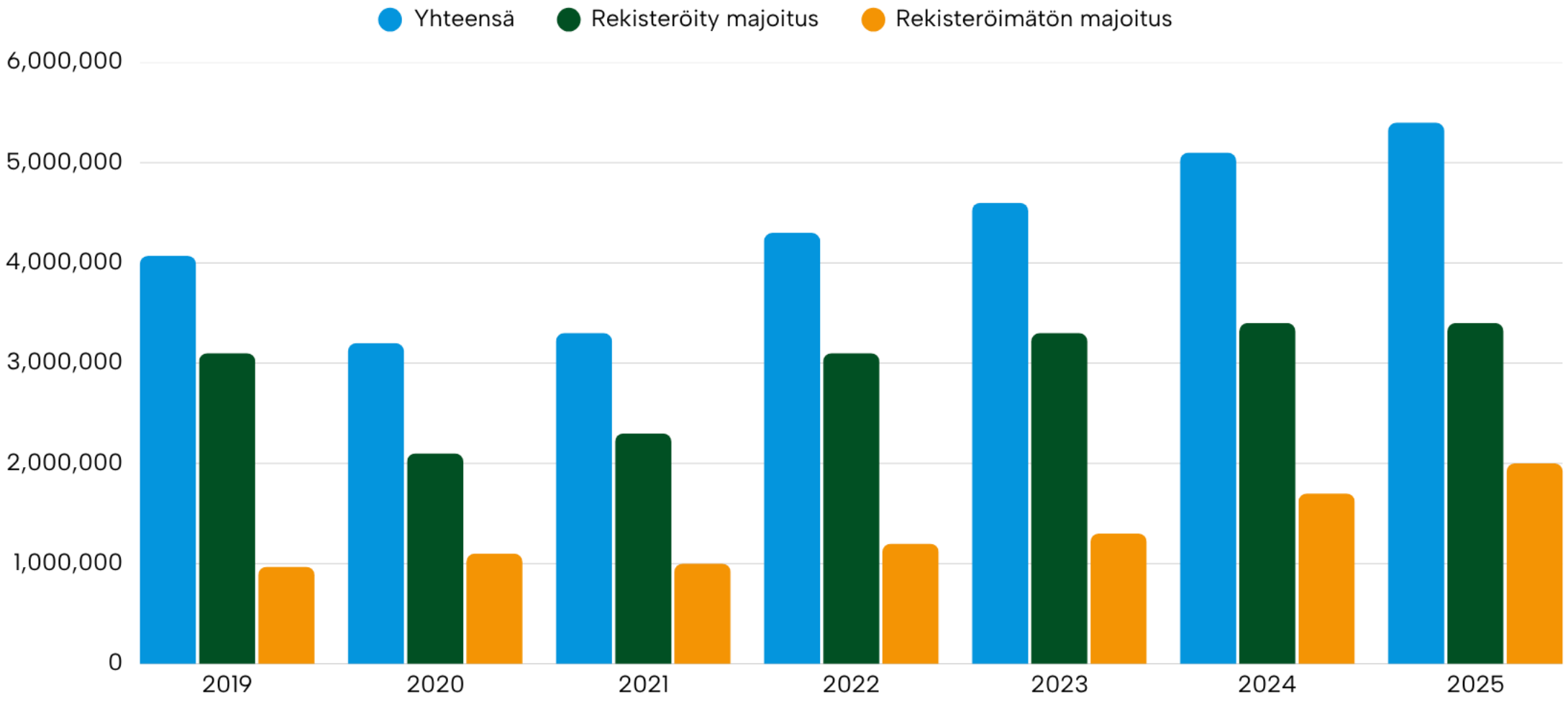
Lähde: Finavia



YÖPYMISTEN KEHITYS LAPISSA VUOSINA 2019-2025

LAPPI VISIO

+32,7% **+9,7%** **+106%**



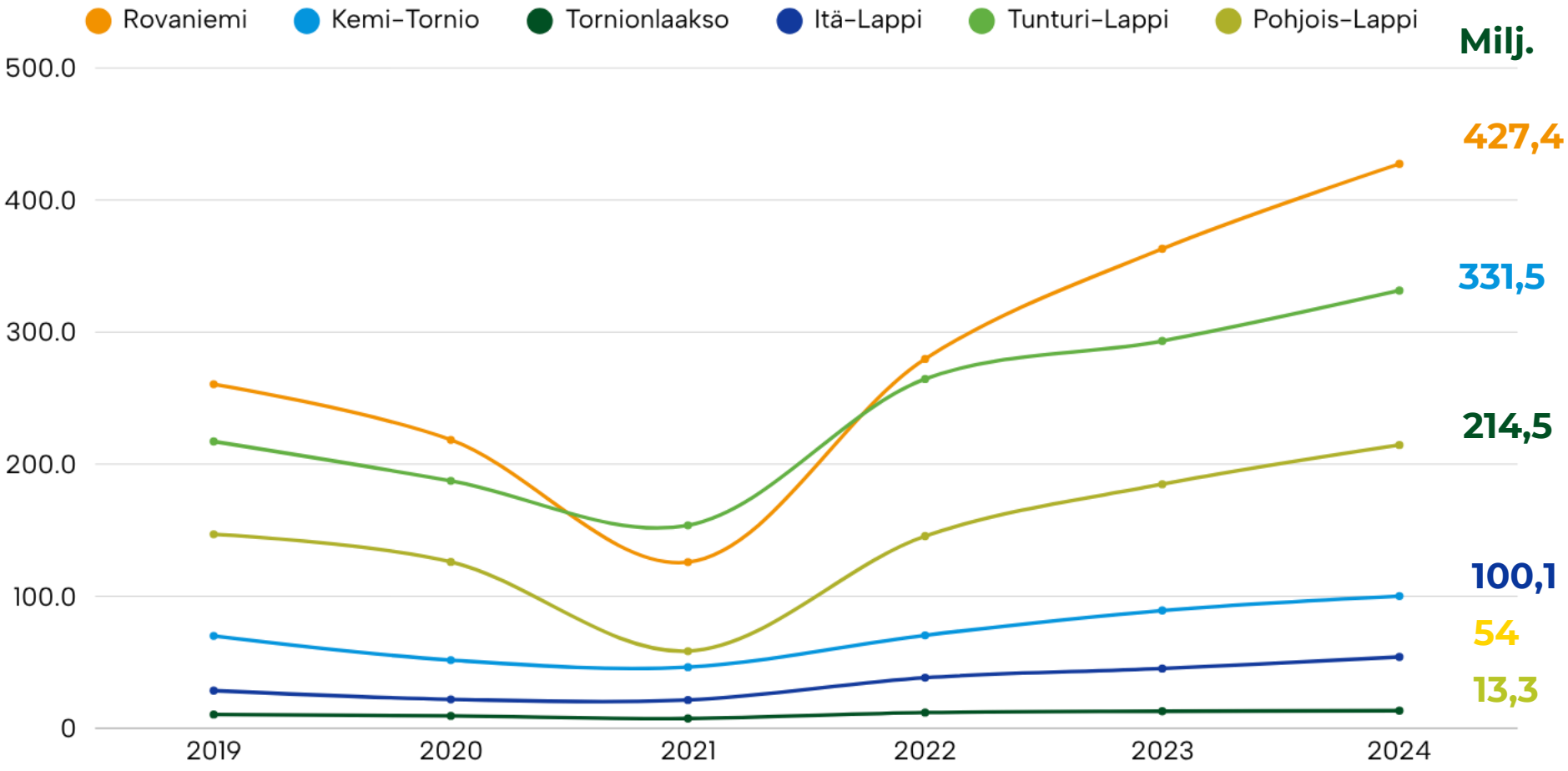
Lähteet: Tilastokeskus, Visit Finland Rudolf, Visitor



MATKAILUN YDINKLUSTERIN LIIKEVAIHTO

LAPPI VISIO

MAJOITUS **RAVITSEMUS** **OHJELMAPALVELUT**



LAPPI VISIO

LAPPIVISIO 2035

KYSYMYS EI OLE VAIN SIITÄ, KUINKA PALJON MATKAILU KASVAA – VAAN MILLAISTA KASVUA LAPPI TAVOITTELEE JA MITÄ SE EDELLYTTÄÄ?

Perinteiset matkailuindikaattorit eivät kerro matkailun maankäyttövaikutuksista

MITÄ JÄÄ PUUTTUMAAN?

Lapin matkailun kasvua kuvataan usein rekisteröidyillä yöpymisillä ja lentomatkustajien määrillä, vaikka kumpikaan ei yksin kerro matkailijoiden todellista määrää tai matkailun kokonaisvaikutuksia.

MITEN LAPPIVISIO VASTAA?

Maakunnallinen maankäyttöselvitys tarkastelee, missä kasvu tapahtuu, mitä tilaa ja palveluja se edellyttää ja millä reunaehdoilla eri toiminnot voidaan sovittaa yhteen.

Kasvun maankäyttövaikutukset ovat moninaiset

Kasvu voi näkyä yhtä aikaa:

- uusina matkailurakennuksina ja lomakohteina
- lisääntyvänä liikkumisena ja pysäköintinä
- reittien ja luontoalueiden käyttöpaineina
- henkilöstön asumisen ja palvelujen tarpeina
- vesi- ja jätevesihuollon sekä muun infran kapasiteettikysymyksinä
- muiden elinkeinojen ja paikallisyhteisöjen kanssa sovitettavina tarpeina

Mitä ensimmäiset asiantuntija- ja viranomaiskeskustelut nostavat esiin?

1. Resort-tyyppistä rakentamista suunnitellaan paljon nykyisten matkailukeskusten ulkopuolelle paikkoihin, joissa ei ole olemassa olevaa infrastruktuuria

1. Miksi resort-rakentaminen haastaa vesihuollon?

Resort-tyyppisiä matkailuhankkeita suunnitellaan usein olemassa olevien vesihuoltoverkostojen ulkopuolelle. Tällöin joudutaan rakentamaan erillisiä ratkaisuja vedenhankintaan ja jätevesien käsittelyyn.



TAUSTALLA ESIMERKIKSI

Hankkeet sijoittuvat nykyisten matkailukeskusten ja vesihuoltoverkostojen ulkopuolelle.

Alueilla ei ole valmiita viemäri- tai vesijohtoverkostoja.

Etäisyydet verkostoon voivat olla useita kilometrejä, mikä tekee liittämisestä kallista tai teknisesti haastavaa.

Hankkeet voivat olla laajoja (esim. kymmeniä mökkejä, ravintola, kylpylä), mikä lisää vedenkulutusta ja jätevesi-kuormitusta.

2. Yksittäiset hankkeet voivat edetä nopeammin kuin alueen kokonaiskehitystä ja sen vaikutuksia ehditään arvioida

Kasvutavoite ei vielä kerro kasvun kestävyyttä

LAPPI
VISIO

Matkailustrategian vuodepaikat ja kaavan rakennusoikeus ovat lähtötietoja – eivät kokonaisvaikutusten mittareita

MATKAILUSTRATEGIA

Vuodepaikat

Tavoiteltu majoituskapasiteetti

→

KAAVOITUS

k-m²

Sallittu rakennusoikeus

→

TODELLINEN KUORMITUS

?

Sesonkihuippu, palvelut ja vaikutukset

KESKEINEN KYSYMYS

Mitä kasvutavoite edellyttää vedeltä, jätevesiltä, liikenteeltä, asumiselta ja luonnolta – myös huippusesongissa?

3. Matkailun ympärivuotisuuden vahvistuminen ja lumisen kauden lyheneminen lisäävät tarvetta varmistaa kesä- ja talvireittien riittävyys, reittien saavutettavuus sekä niiden kestävyys osana maankäytön suunnittelua.

Kestääkö koko matkailualue tavoitellun kasvun?

LAPPI
VISIO

Tarkastelun yksikkö ei ole vain tontti tai yksittäinen hanke, vaan niiden yhteinen vaikutusalue

VESI JA JÄTEVEDET

Veden saatavuus, puhdistamokapasiteetti, sesonkivaihtelu

LIIKENNE JA SAAVUTETTAVUUS

Tieverkko, pysäköinti, turvallisuus ja huoltoliikenne

ASUMINEN JA PALVELUT

Työntekijöiden asuminen, palveluverkko ja kunnallistekniikka

LUONTO JA REITISTÖT

Kulutus, virkistyskäyttö, pohjavedet ja tulvariskit

MUUT MAANKÄYTTÖMUODOT

Poronhoito, metsätalous, tuulivoima, kaivokset, suojelu ja paikallinen asuminen

TOTEUTUMINEN JA AJOITUS

Jo kaavoitetut alueet, muut hankkeet ja vaiheittainen kasvu

Kasvutavoite → alueen yhteisvaikutukset → reunaehtojen mukainen mitoitus ja sijoittuminen

Tarkastelu täydentää lakisääteistä kaavoitusta ja hankekohtaista vaikutusten arviointia.

4. Matkailun nykyinen kasvu lisää merkittävästi paineita asumiseen, reitistöihin ja luonnonympäristöön sekä tarvetta sovittaa yhteen eri elinkeinojen maankäyttöä

Kestääkö koko matkailualue tavoitellun kasvun?

LAPPI
VISIO

Tarkastelun yksikkö ei ole vain tontti tai yksittäinen hanke, vaan niiden yhteinen vaikutusalue

VESI JA JÄTEVEDET

Veden saatavuus, puhdistamokapasiteetti, sesonkivaihtelu

LIIKENNE JA SAAVUTETTAVUUS

Tieverkko, pysäköinti, turvallisuus ja huoltoliikenne

ASUMINEN JA PALVELUT

Työntekijöiden asuminen, lyhytvuokraus, palveluverkko ja kunnallistekniikka

LUONTO JA REITISTÖT

Kulutus, virkistyskäyttö, pohjavedet ja tulvariskit

MUUT MAANKÄYTTÖMUODOT

Poronhoito, metsätalous, tuulivoima, kaivokset, suojelu ja paikallinen asuminen

TOTEUTUMINEN JA AJOITUS

Jo kaavoitetut alueet, muut hankkeet ja vaiheittainen kasvu

Kasvutavoite → alueen yhteisvaikutukset → reunaehtojen mukainen mitoitus ja sijoittuminen

Tarkastelu täydentää lakisääteistä kaavoitusta ja hankekohtaista vaikutusten arviointia.

5. Matkailualueiden kaavoitettu rakennusoikeus ei kerro suoraan, kuinka paljon, milloin ja minne matkailurakentamista lopulta toteutuu – eikä siten yksin riitä infrastruktuuritarpeiden ennakointiin

Kysymys ei siis ole vain rakentamisen määrästä

MISSÄ?

Keskittyykö rakentaminen olemassa oleviin keskuksiin vai hajautuuko se uusille alueille?

MILLÄ EDELLYTYKSILLÄ?

Riittävätkö tiet, vesihuolto, palvelut ja henkilöstöasuminen?

MITÄ SOVITETAAN YHTEEN?

Muut elinkeinot, asuminen, virkistys, luontoarvot ja matkailuyrittäjien tarpeet.

MITÄ ENNAKOIDAAN?

Miten alueen toimivuus muuttuu, jos useita hankkeita toteutuu samaan aikaan?

Mikä on matkailun maankäyttöselvitys ja miten maankäyttö tuodaan osaksi Lapin matkailun strategista kehittämistä?

Maankäytön näkökulma mukaan Lapin matkailun strategiseen kehittämiseen

Vuonna 2014 laadittu matkailun maankäyttöstrategia korosti:

- kasvun realistista mitoitusta
- laadukasta ja luontoon sovitettua rakentamista
- vyöhykkeistä kehittämistä
- eri maankäyttömuotojen ennakoivaa yhteensovittamista
- avointa vuorovaikutusta ja käytännön suunnittelutyökaluja

Lappivisio-hankkeessa tarkastellaan matkailun ajankohtaisia maankäyttökysymyksiä sekä arvioidaan yleisellä tasolla vuoden 2014 maankäyttöstrategian linjausten toteutumista kunnissa. Selvityksen johtopäätökset kytketään osaksi Lapin matkailun strategiset askeleet 2035 -työtä.

Maankäyttöselvitys – mitä selvitetään?

NYKYTILA

Rakentamisen sijoittuminen, kaavoitus, saavutettavuus, reitit, infrastruktuuri ja muut maankäyttömuodot.

VAIKUTUKSET

Kasvun aiheuttamat maankäyttö- ja yhdyskuntarakennepaineet sekä yhteensovittamistarpeet.

ENNAKOINTI

Vaihtoehtoiset kasvuskenaariot ja kunnille soveltuvat suunnittelun työkalut.

Alustavat aineistot: kuntakyselyt, työpajat, strategiat ja master planit, paikkatieto sekä skenaariot.

Maankäyttöselvitys toteutetaan yhteiskehittämisen periaatteella ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa. Toteutuksen aikataulu on 1.2.2027-31.1.2028

Tarjouspyyntö avataan 16.11. 2026 osoitteessa lapinliitto.fi/tarjouspyynnot

Selvityksessä syntyvät tietopaketit ja analyysit tuodaan Matkailun maankäytön pyöreä pöytä -tilaisuuksiin

- Kunnilla, yrityksillä ja muilla alueiden käyttäjillä on tietoa, jota tilastot eivät yksin tavoita.
- Pyöreän pöydän tarkoituksena on tunnistaa kasvun vaikutuksia, ristiriitoja ja toimivia ratkaisuja yhdessä.

Pyöreä pöytä -tilaisuuksia järjestetään hankeaikana ainakin neljä. Ne järjestetään yhteistyössä kuntien kanssa. Tilaisuuden konseptia voidaan tarkentaa yhteistyössä tulevan palveluntuottajan kanssa.

Millaisia käytännön työkaluja tarvittaisiin matkailun maankäyttövaikutusten ennakointiin ja maankäytön suunnitteluun?

Esimerkkejä työkaluista:

- Karttapohjainen kuva matkailurakentamisen ja muiden toimintojen sijoittumisesta
- Rakentamisen ja kaavoituksen toteutumisen vertailu
- Kasvuskenaarioiden vaikutusten tarkastelu
- Yhteensovittamisen ja konfliktien ennakoinnin käytännöt
- Matkailustrategioiden ja master planien maankäytölliset tarkistuslistat
- Kuntien yhteinen tietopohja ja vuoropuhelun käytännöt

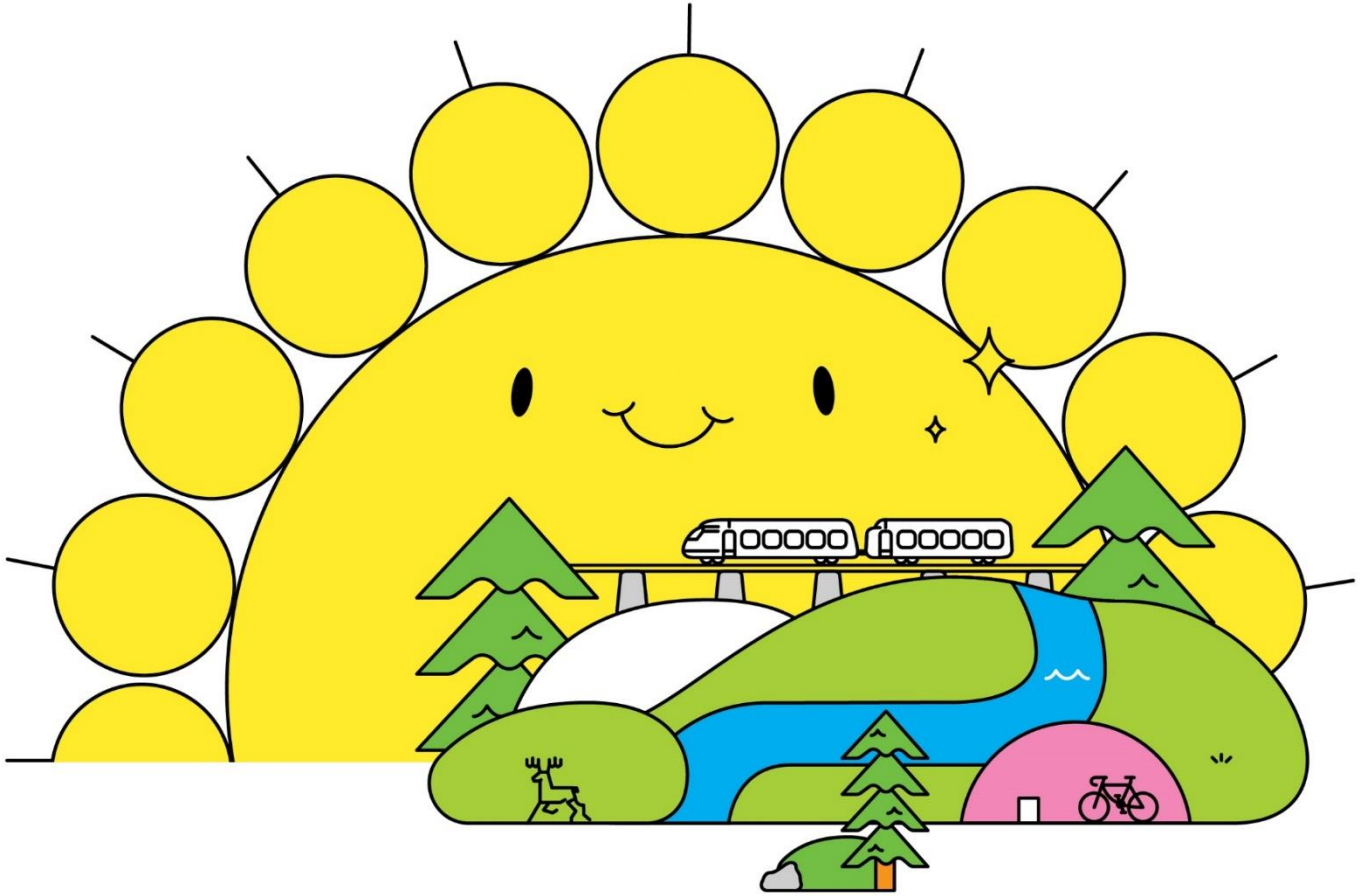
Mitä sinä tarvitsisit työssäsi?

Kuntapäättäjä, kehittäjä, viranhaltija: täällä pääset vaikuttamaan maankäyttöselvitykseen ja Lapin matkailun strategisiin askeleisiin

Yrittäjä: täällä pääset vaikuttamaan maankäyttöselvitykseen ja Lapin matkailun strategisiin askeleisiin

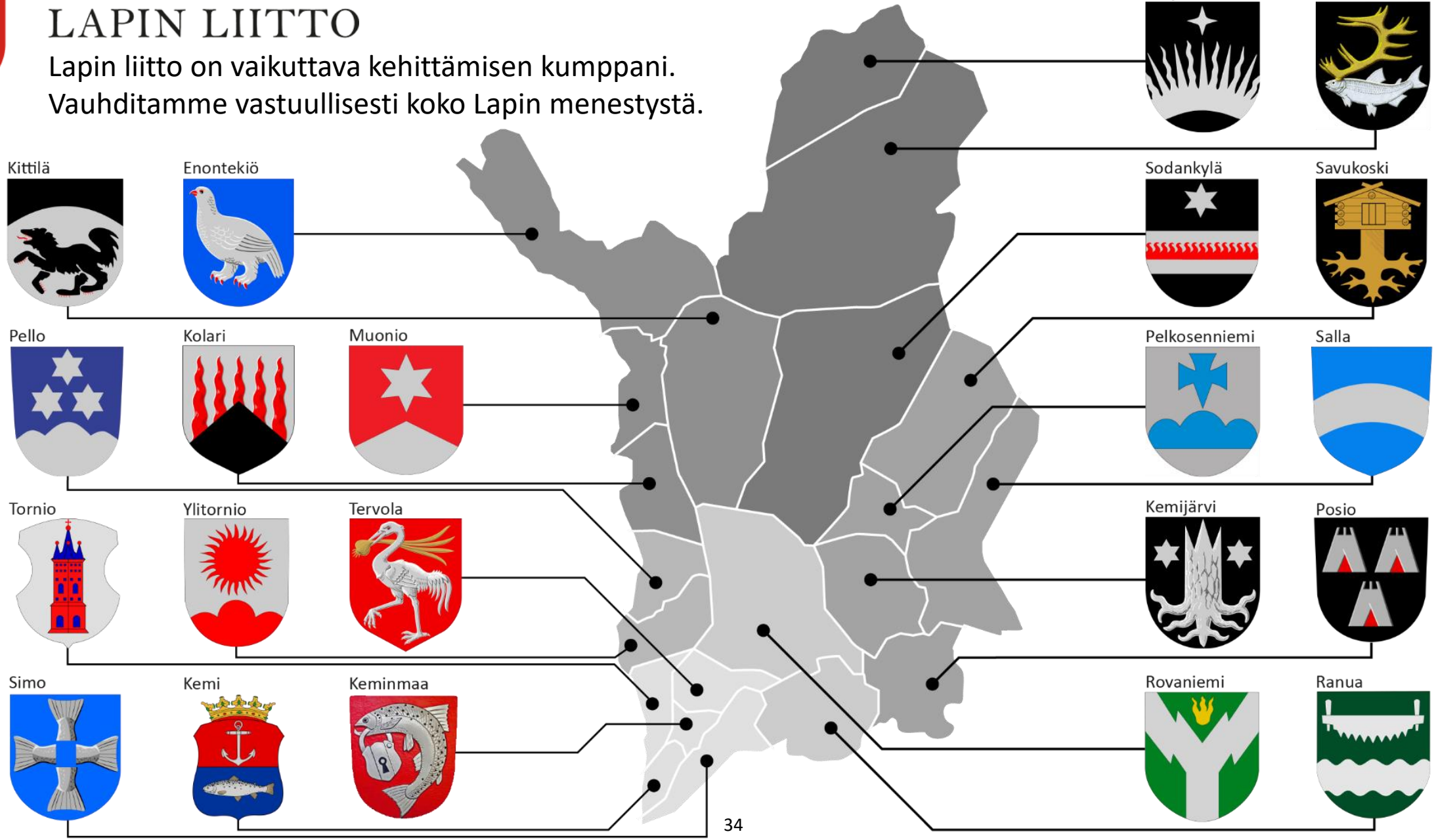
Maakuntakaavoituksen merkitys matkailun maankäytössä

Ari Pesonen
suunnittelujohtaja
Lapin liitto



LAPIN LIITTO

Lapin liitto on vaikuttava kehittämisen kumppani.
Vauhditamme vastuullisesti koko Lapin menestystä.



Aluesuunnittelun tehtävät ja henkilöstö

Maakuntakaavoitus

Liikennejärjestelmän kehittäminen

Merialuesuunnittelu

Alueidenkäytön lausunnot



Ari Pesonen
suunnittelujohtaja



Mikko Tervo
aluesuunnittelija



Minttu Peuraniemi
aluesuunnittelija



Juha Piisilä
kaavoituspäällikkö



Tiina Elo
ympäristöasiantuntija

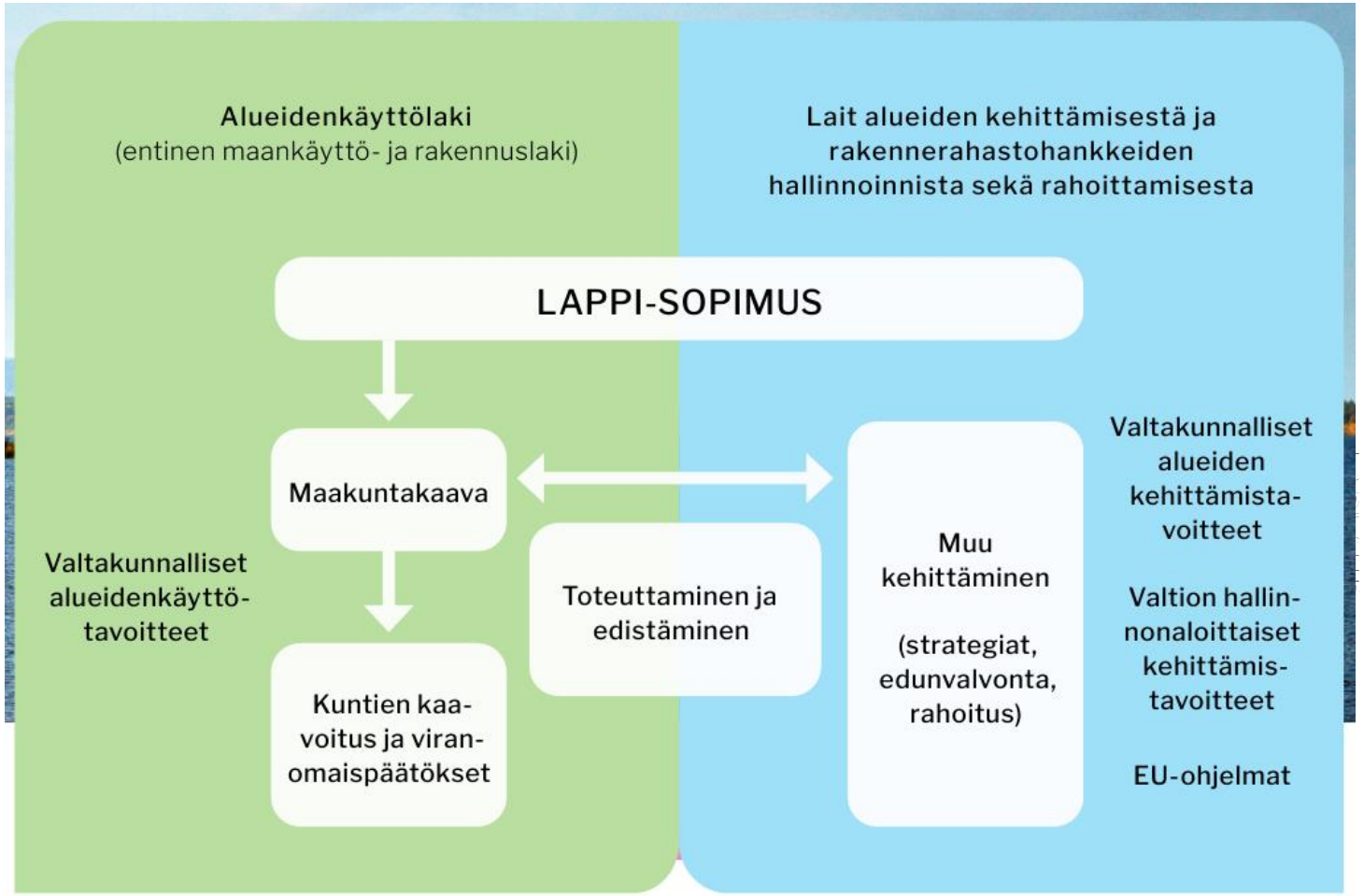
LAPLAND
Above Ordinary

LAPIN LIITTO

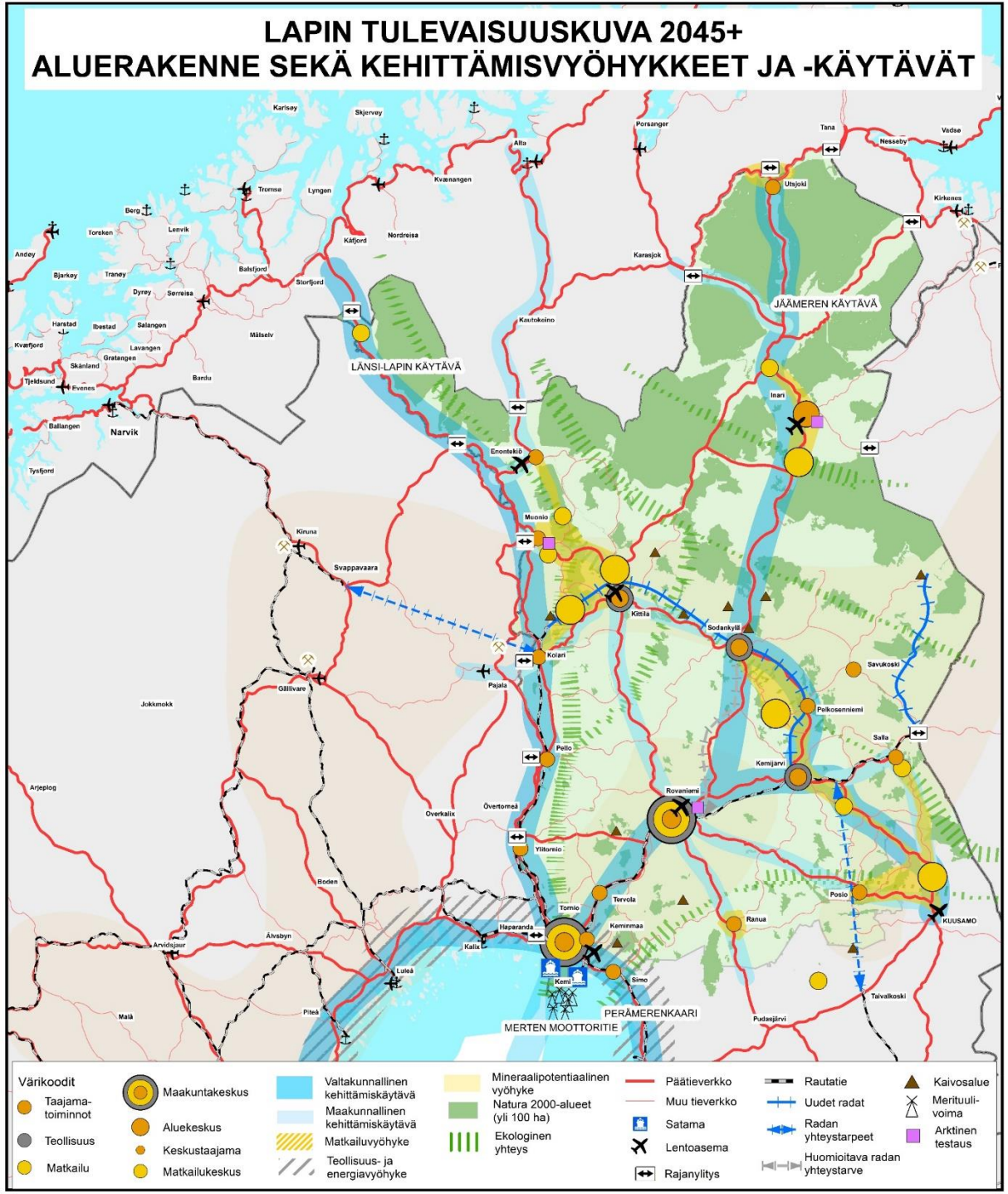
LAPIN LIITTO

LAPPI-SOPIMUS

LAPIN MAAKUNTAOHJELMA
2026–2029



Kuva 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä



Lappi sopimuksen aluerakennekartta

- Matkailu näkyy merkittävänä aluerakenteessa
- Matkailukohteet, -keskukset ja –vyöhykkeet
- Liikenneyhteyksien kehittäminen

LAPLAND
Above Ordinary

MAAKUNTAKAAVOITUSTILANNE 2026

Vireillä olevat maakuntakaavat:

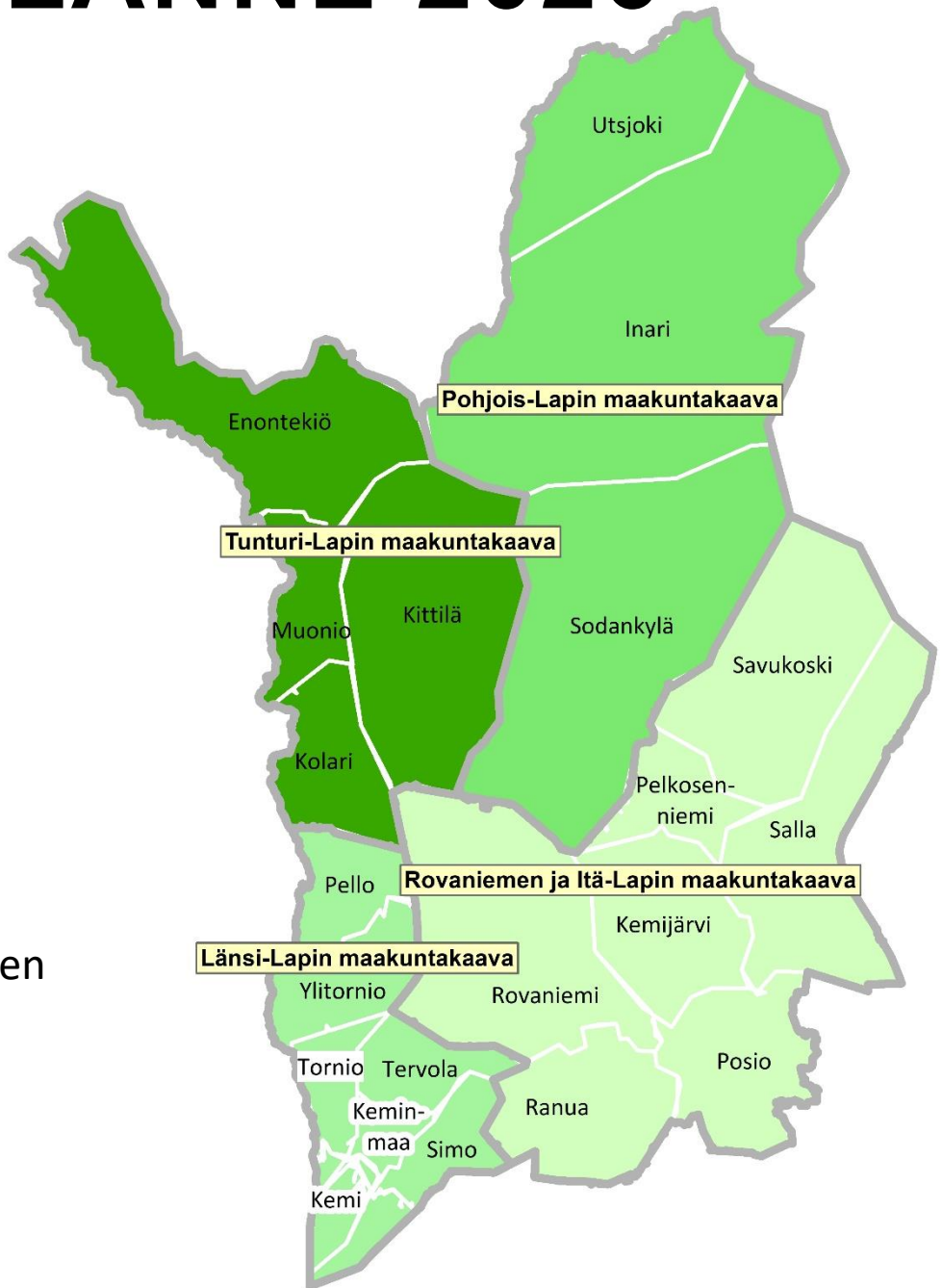
- Turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050
- Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava
- Ikkarin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava
- Rajapalojen kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava

Voimassa olevat maakuntakaavat:

- Pohjois-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 28.1.2008)
- Tunturi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 16.5.2012)
- Länsi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 11.9.2015)
- Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 7.5.2026)
- Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 (saanut lainvoiman 20.3.2026)

Vaihemaakuntakaavana on voimassa:

- Lapin meri- ja rannikkoalueen tuulivoimamaakuntakaava (16.7.2005)
- Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaava (21.9.2011)
- Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (16.5.2012)
- Suhangon kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (12.2.2016)
- Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaavan osittainen kumoaminen (16.2.2017)



LAPIN LIITTO



LAPIN KAUPPAKAMARI

OULUN KAUPPAKAMARI

Pohjoinen investointipotentiaali –selvitys

2026

LAPIN KAUPPAKAMARI | OULUN KAUPPAKAMARI

Lapin investointipotentiaali

48,8 mrd. €

Suunnitteluvaiheessa: **46,24 mrd. €**

Vahvistettuja ja toteutuksessa olevia: **2,6 mrd. €**

Energiateollisuus
26,2 mrd. €

Datakeskukset
10,21 mrd. €

Kaivokset
5,85 mrd. €

Terästeollisuus ja teknologiayritykset
0,39 mrd. €

Infra
3,07 mrd. €

Metsäteollisuus ja biojalostamot
1,61 mrd. €

Matkailu
1,47 mrd. €

Muut **0,01 mrd. €**

Lapin investointipotentiaali 48,8 mrd. €

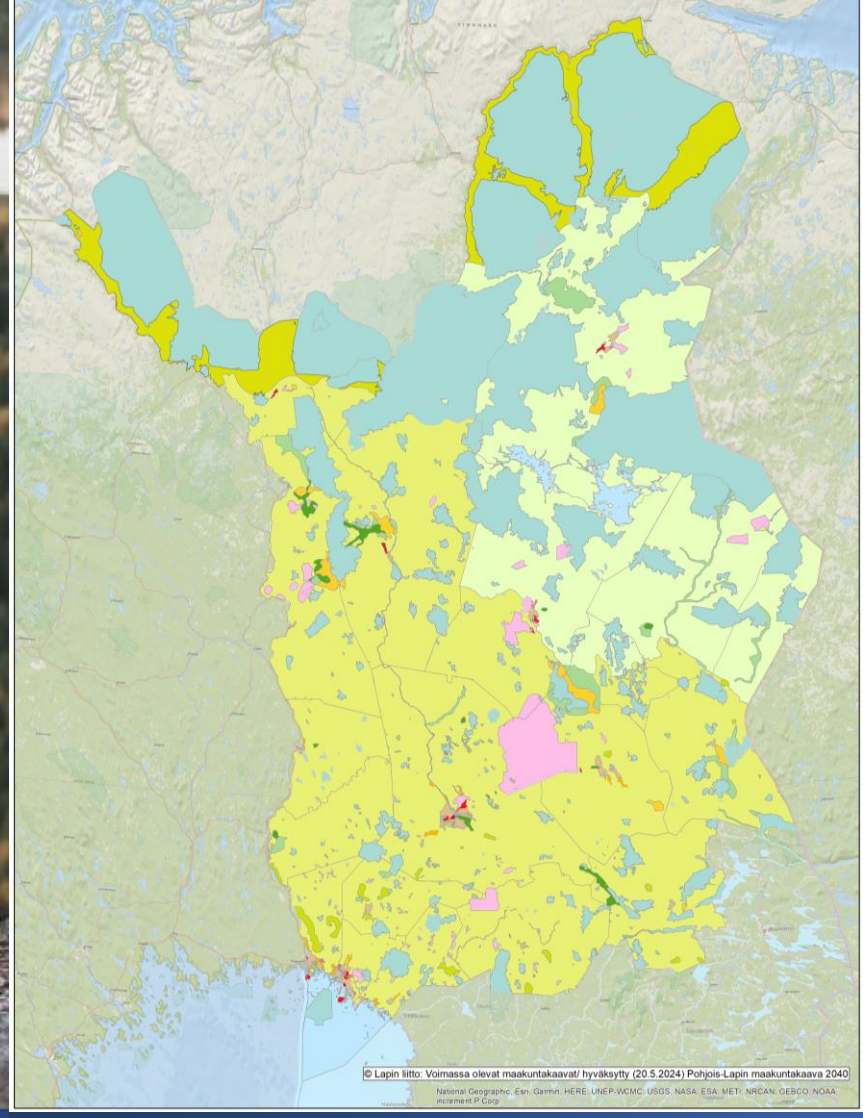
Maakunnan investointinäkymä rakentuu energianteollisuuden, datakeskusten ja kaivosten varaan.

Lapin investointipotentiaali painottuu voimakkaasti energiateollisuuteen. Tuulivoiman lisäksi maakunnassa suunnitellaan pumppuvoimalaitoksia, aurinkovoimaa, sähkövarastoja sekä vedyn ja sähköpolttoaineiden tuotantoa. Myös datakeskus-suunnitelmat ovat nousseet merkittäväksi uudeksi investointipotentiaaliksi.

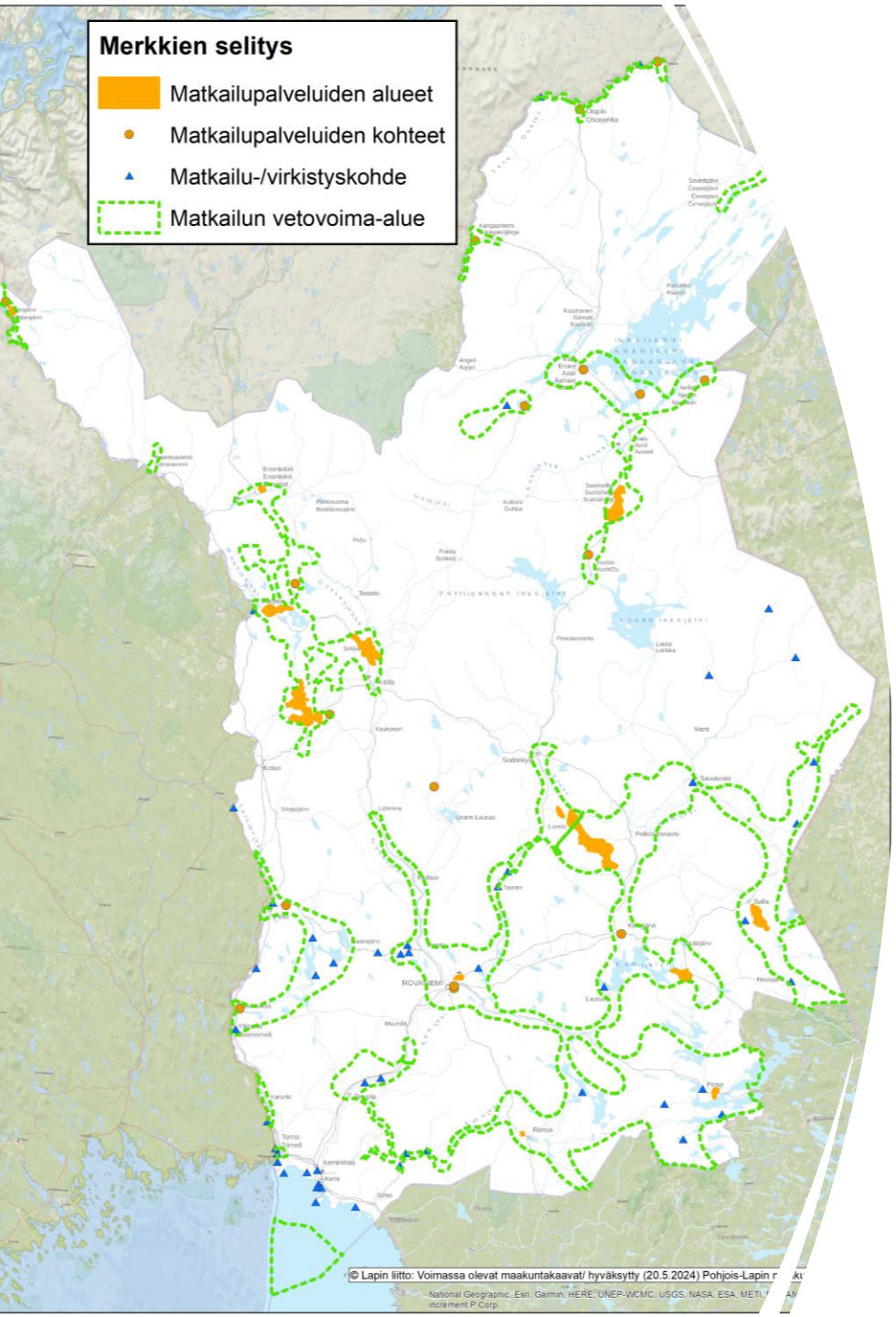
Kaivoshankkeet muodostavat edelleen keskeisen osan Lapin pitkän aikavälin teollisesta potentiaalista. Meri-Lapissa korostuvat lisäksi teollisuuden uudistuminen, kiertotalous sekä vetyyn ja synteettisiin polttoaineisiin liittyvät hankkeet.

Matkailuinvestoinnit jatkuvat erityisesti matkailukeskuksissa. Investoinnit kohdistuvat majoituskapasiteettiin, matkailupalveluihin, rinne- ja aktiviteetti-infrastruktuuriin sekä ympärivuotisuutta tukeviin kohteisiin.



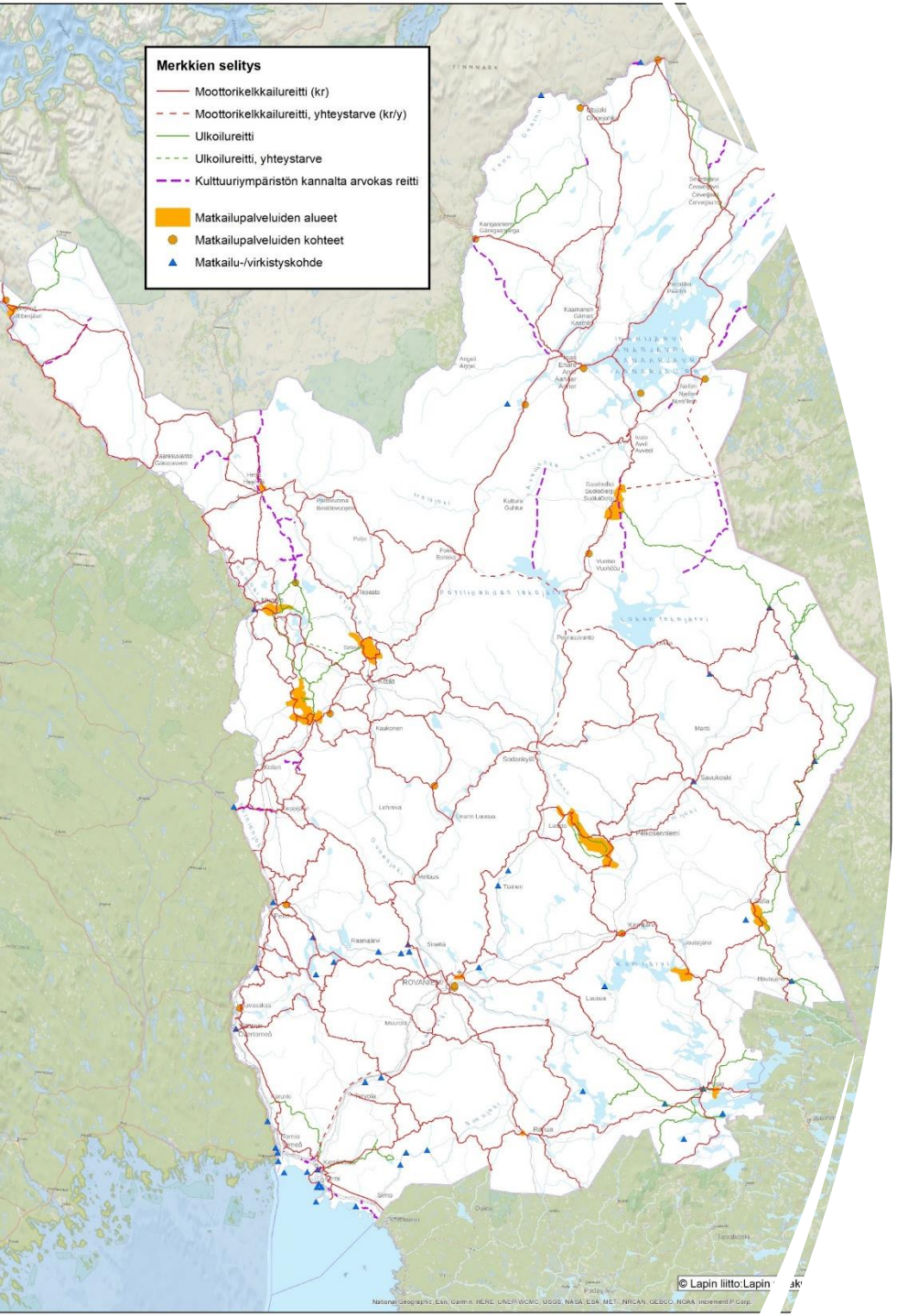


Maakuntakaavoitus



Matkailu

- Teemakartalla yhdistelmänä osa-alueittaisista kokonaismaakuntakaavoista
  - Kehittämisperiaatemerkinnät: matkailun vetovoima-alueet
  - Matkailupalvelujen aluevaraukset
  - Matkailupalvelujen kohdemuotoiset varaukset
  - Matkailu-/virkistyskohteet



Matkailu - reitit

- Teemakartalla yhdistelmänä osa-alueittaisista kokonaismaakuntakaavoista
  - Matkailupalvelujen aluevaraukset
  - Matkailupalvelujen kohdemuotoiset varaukset
  - Matkailu-/virkistyskohteet
  - Moottorikelkkailureitit
  - Ulkoilureitit
  - Kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat reitit

Matkailun maakuntakaavoitus

- Matkailun kasvu ja rakenteen muuttuminen edellyttävät selvityksiä
- Matkailun kehittämisvyöhykkeiden osoittamisperiaatteet edellyttävät yhtenäistämistä ja matkailun kehittyvän rakenteen huomioimista
- Uudistuvassa alueidenkäyttölaissa (HE 70/2026 vp) maakuntakaavan sisältöön muutoksia:

  yhdyskuntarakenteesta > aluerakenteeseen
  ylikunnallisista > maakunnallisiin



Maakuntakaavan sisältövaatimukset uudessa AKL:ssa

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

1) alueidenkäytön taloudellisuuteen ja ekologiseen kestävyyteen sekä aluerakenteen toimivuuteen;

2) ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen;

3) liikennejärjestelmän toimivuuteen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;

4) luonnonvarojen kestävän käytön edellytyksiin;

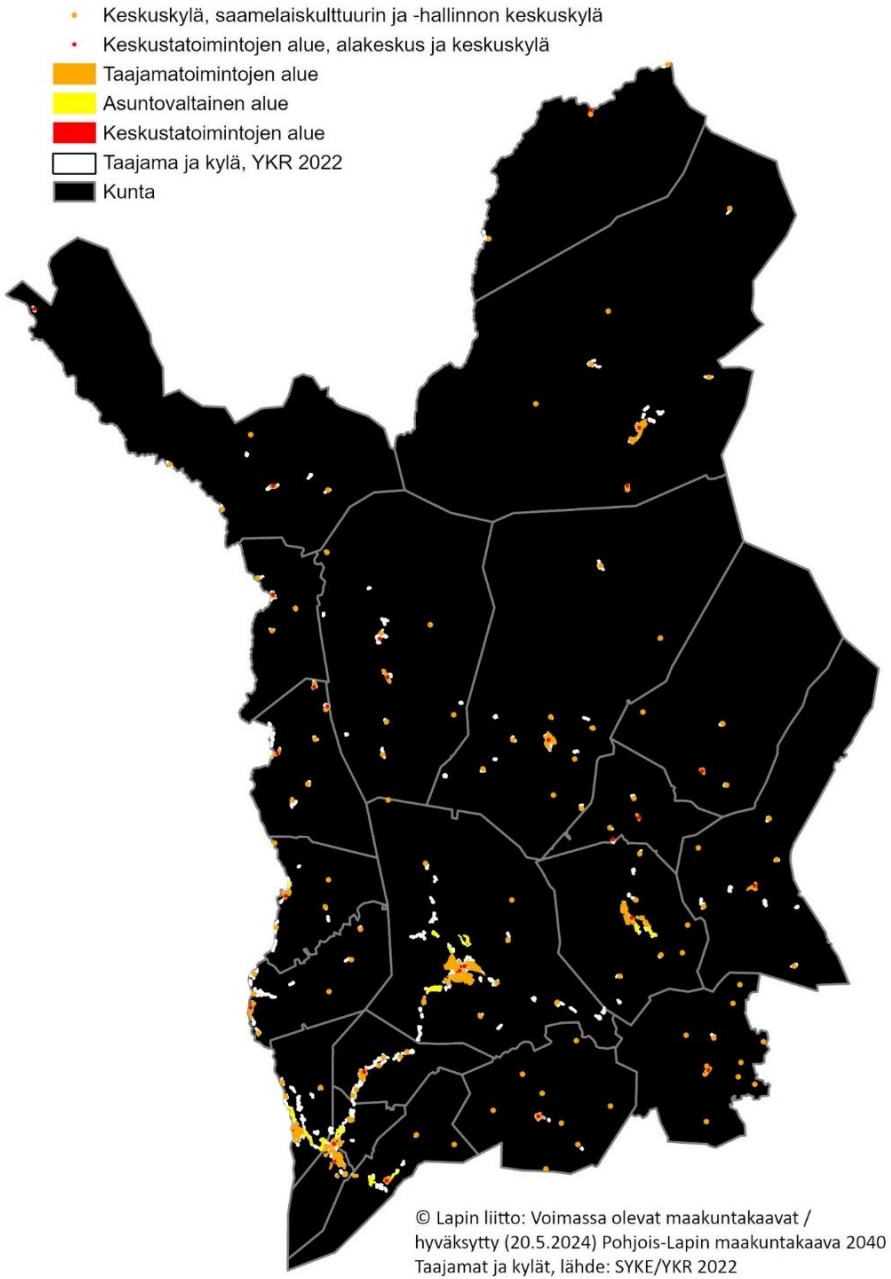
5) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;

6) maiseman, kulttuuriympäristön sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen vaalimiseen;

7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Matkailu Lapin taajamissa ja kylissä

- Miten matkailun kasvua ohjataan kokonaisuutena?
- Miten matkailun resorttien sijoittelu haastaa perinteisen maankäytön suunnittelun?
- Miten maakuntakaavoitus vastaa haasteeseen ilman yhdyskuntarakenteellista tarkastelua?
- Miten kunnissa hallitaan yhteisvaikutukset?



LAPIN LIITTO

LAPLAND
Above Ordinary

Jo yli puolet Suomen maakuntakenttien matkustajista lentää pohjoisen matkailukeskuksiin

Vaikka Lapin lentomäärät kasvavat, ne jäävät edelleen kauas Helsinki-Vantaan taakse.

Niina Lavia | 0 | 14.10.2026 17:00 | LENTOLIIKENNE

Leville suunnitellaan uutta hotellia, resortteja ja mökkikyliä – kävimme läpi Kittilän matkailukaavat, joista suurimmat ovat kymmenien hehtaarien kokoisia

Kittilässä on käynnissä kymmenkunta matkailukaavaa, joista Levitunturin ympärille.

Mari Molkoselkä | 0 | 13.10.2026 5:00 | MATKAILU

Arctic Night Sky Saunas tuo saunamaailman Tornionjoen rannalle – saunat tulevat aivan rajan pintaan

Valtakunnanrajan läheisyyteen rakentumassa neljän saunan kokonaisuus ensi kesänä.

Sari Pelttari-Heikka | 1 | 12.10.2026 13:40 | MATKAILU

LUKIJALTA

MIELIPIDEKIRJOITUS

Miksi uhkat on unohdettu?

TURISMI | 25.10.2026 16:00 | 0

Lämmitetty ulkoallas ja huippukokin ravintola – 20 miljoonan euron igluresortti houkuttelee Olleronvaaraan myös rovaniemeläisiä

Olleronvaaran uuden Aura-ravintolan yhteistyökumppanina on huippukokki Tomi Björck.

1 | 29.10.2026 6:30 | UUSI ROVANIEMI

LUKIJALTA

MIELIPIDEKIRJOITUS

Kasvava matkailu tarvitsee turvallisen Lapin

2 | 7.10.2026 16:00 | TURVALLISUUS

Uudet resorttiyrittäjät tilasivat huippukokilta menun, jolla saadaan turisti kyläläiseksi ja paikallinen nauttimaan laadusta – eivätkä he ole ainoita

Uusia resorttiravintoloita suunnitellaan nimekkäiden huippukokkien johdolla. Tasokkaan menun suunnittelu vaatii erityisosaamista, jota on Lapissa rajallisesti.

Tiia Haapakangas | 2 | 24.10.2026 5:00 Päivitetty: 29.10.2026 16:42 | RAVINTOLAT

Lähteet: Lapin kansa ja Uusi Rovaniemi verkkojulkaisut

Matkailu maakuntakaavoituksen teemana

- Tarvitaan tietoa nykytilanteesta, etenkin aluerakenteen kehityksestä
- Määritellään maakunnallinen taso matkailukeskuksille/-kohteille
- Tunnistetaan potentiaaliset matkailualueet ja niihin liittyvät yhteensovittamistarpeet sekä merkittävät vaikutukset (ml. liikenne ja sosiaaliset)
- Huomioidaan matkailukeskusten/-kohteiden liikennevirrat ja muut merkittävät ohjelmapalvelu- ja reittiyhteydet
- Suunnittelutyökaluina kohdemerkinnät, aluevaraukset, kehittämisperiaatemerkinnät ja suunnittelumääräykset



PANEELI 1: MATKAILUALUE KOKONAISUUTENA – MITEN RAKENNETAAN KESTÄVÄÄ MAANKÄYTTÖÄ PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ?



Riku Mäenpää
matkailun
erityisasiantuntija
Lapin pelastuslaitos



Olli Mourujärvi
osastopäällikkö
Lapin elinvoimakeskus



Joel Erkkonen
maankäytön
erityisasiantuntija
Metsähallitus
Luontopalvelut



Sameli Sivonen
arkkitehti
suunnittelutoimisto
Sitowise

LAPPI VISIO

Vastuullisen matkailualueen kehittämismalli

Lapin kestävän matkailun maankäytön pyöreä pöytä 3.11.2026

Pirjo Kutinlahti

Euroopan unionin osarahoittama

LAPIN LIITTO

Esityksen sisältö

Taustaa - Miksi kehittämismalli?

Mitä haasteita malli ratkaisee?

Miten malli toimii käytännössä?

Mitkä ovat mallin tulevaisuusvaikutukset?



Taustaa kehittämismallille

- Malli tukee matkailun maankäytön suunnittelua, kaavoitusta, investointeja sekä aluekehittämistä vastuullisuuskriteerien mukaisesti.

- Malli kehitettiin Lapin liiton rahoittamassa AKKE-hankkeessa keväällä 2026 yhteistyössä Doama Solutions Oy:n kanssa (Juho Ikonen, Hannaleena Posti, Marika Tiikkaja, Tarja Kivilahti).

- Raportti ja materiaalit löytyvät osoitteesta: https://www.businessrovaniemi.fi/fi/Kehittamistoiminta/Vastuullisen-matkailualueen-kehittamismalli

Loppuraportti_Vastuullisen matkailualueen kehittämismalli.pdf

Erillisraportti Benchmarking -analyysi kotimaisista ja kansainvälisistä malleista.pdf

Erillisraportti Investointi_ja_rahoitusmallien_suunnittelu.pdf

Erillisraportti Operatiivinen prosessikuvaus ja kestävyyskriteerien tarkistuslistat.pdf

Erillisraportti TKI-toiminta ja vastuullinen matkailualue kehitys- ja kokeiluympäristönä.pdf

Millaisia haasteita kehittämismalli ratkaisee?



Siiloutuminen: kaavoitus, infra, elinkeino, vastuullisuus ja turvallisuus toimivat erillisissä prosesseissa

Liian usein maankäyttöä, energiaa, liikkumista ja ympäristövaikutuksia tarkastellaan erillisinä kysymyksinä. Vastuullisuus syntyy vasta silloin, kun näitä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena

“Aikaa ja rahaa paloi oikeiden kontaktien selvittämiseen."

"Meidän piti päästä rakentamaan jo ensi vuonna.”

Asukkaiden kuuleminen

Matkailun kasvu on kestävää vain silloin, kun paikalliset kokevat sen tuottavan hyötyä eikä kuormittavan aluetta tai arkea kohtuuttomasti.

”Meiltä asukkailta kysyttiin mielipidettä vasta, kun kohde oli jo rakennettu.”

“Luvattiin toimia vastuullisesti, mutta kriteereistä ei käytännössä pidetty kiinni. Kukaan ei valvonut tätä.”

“Kokonaiskuva ei ollut nyt kenenkään hallussa ja se näkyy.”

Turvallisuuden myöhäinen kytkentä

- Kulkutiet ja väylät kävelijöille ja autoille
- Pelastustiet
- Ensiapu
- Sammutusverkot
- Pakkasen, lumen, tulvien ja myrskyjen vaikutukset maankäytön ratkaisuihin

"Tämä tie ei kestä enää yhtään enempää liikennettä.”

”Alueelta puuttui kunnon valaistus, mikä vaikeutti matkailijoiden liikkumista alueella pimeän aikaan."

Miten malli toimii käytännössä?



VASTUULLISEN MATKAILUALUEEN KEHITTÄMISMALLI

ARKTINEN KONTEKSTI

Mallin ydinperiaatteet:

- YKSI LUUKKU
- GATE-EHDOT
- RINNAKKAIS-PROSESSIT
- MAKSULLINEN SITOUTTAMINEN
- JATKUVA OPEROINTI

0 STRATEGINEN ALUESUUNNITELMA

"Tahtotila ja suunta"

- Visio ja tavoitetila
- Kehittämissisältö
- Kunnan tahtotila
- Strategiset reunaehdot

VASTUU

Kuntajohto + valtuusto

GATE-EHTO

Visio hyväksytty, tahtotila dokumentoitu

1 YHTEYDENOTTO & LIIKKEELLELÄHTÖ

"Ei hukata investointeja"

- Yksi luukku -palvelu
- Nimetty koordinaattori
- Invest in -portaali
- Strukturoitu esiarviointi

VASTUU

Elinvoimapalvelut

GATE-EHTO

Esiarviointi OK, koordinaattori nimetty

2 ALUEPÄÄTÖS (Go / No-Go)

"Päätös dokumentoidusti"

- ESG + GSTC-arvio
- Turvallisuusarvio
- Sosiaalinen hyväksyttävyys
- Kulttuuri- ja taloustarvio

VASTUU

Valtuusto / hallitus

GATE-EHTO

Go/no-go tehty, reunaehdot kirjattu

3 KAAVOITUS & MARKKINA-VUOROPUHELU

"Ei kaavaa tyhjiössä"

- Rinnakkaisprosessit
- Infra ennen rakentamista
- Asukasosallistaminen
- Vastuullisuus kaavaan

VASTUU

Maankäyttö + elinvoima

GATE-EHTO

Kaava hyväksytty, infra suunniteltu

4 SUUNNITTELU-VARAUS

"Sitoutetaan oikeat toimijat"

- Maksullinen varaus
- Sitovat vastuuehdot
- Riskiluokittelu
- Ekosysteemimalli

VASTUU

Kunnanhallitus

GATE-EHTO

Sopimus allekirjoitettu, ehdot hyväksytty

5 TONTIT, KRITEERIT & RAKENTAMINEN

"Laatu ennen määrää"

- Selkeät tonttikriteerit
- Infra-investoinnit
- Rakentamisen vaiheistus
- Arktinen rakentaminen

VASTUU

Investoija + rakennusvalvonta

GATE-EHTO

Rakennuslupa, suunnitelmat OK

6 KÄYTTÖ, OPEROINTI & KEHITTÄMINEN

"Ei kertaluonteinen hanke"

- Kävijähallinta
- Ympärivuotisuus
- Laadunvalvonta
- Jatkuva seuranta

VASTUU

Operaattori + koordinaattori

GATE-EHTO

Vuosittainen raportti, mittarit toimii

VASTUULLISUUDEN 4 PILARIA – integroitu jokaiseen vaiheeseen

EKOLOGINEN

Kantokyky • Vesistöt • Energia • Jätteet • Kiertotalous

SDG 6, 7, 12, 13, 15 | GSTC D1–D5

SOSIAALINEN

Asukasosallisuus • Työllisyys • Esteettömyys • Turvallisuus

SDG 3, 8, 10, 11 | GSTC A5, A9, B2, B4

KULTTUURINEN

Saamelaiskulttuuri • Maisema • Paikallisuus • Porotalous

SDG 10, 11, 15 | GSTC C1–C3

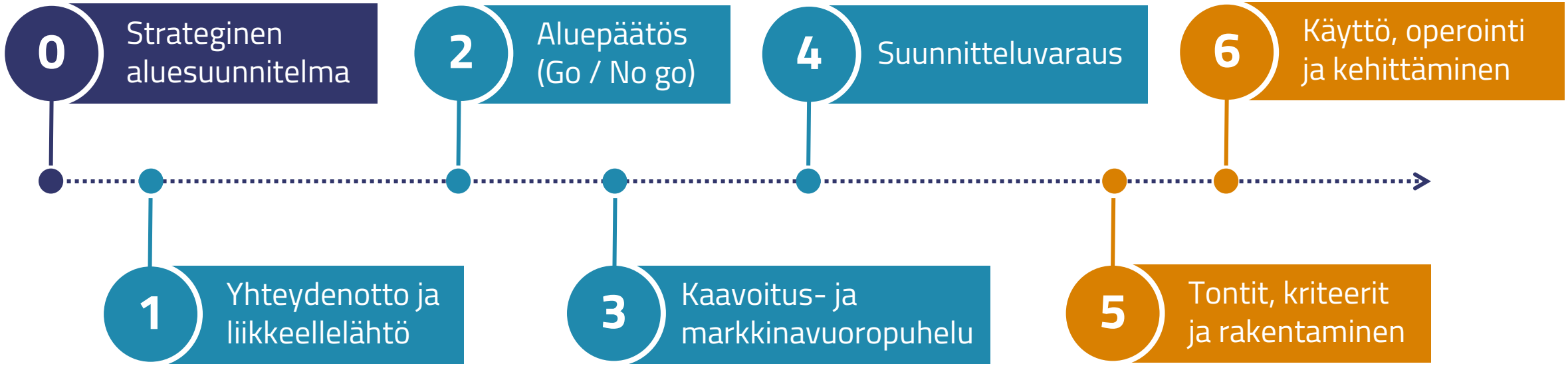
TALOUDELLINEN

Ympärivuotisuus • Paikallistalous • Verotulot • Investointien kannattavuus

SDG 8, 9 | GSTC A3, B1, B3, B5

GSTC (Global Sustainable Tourism Council) A–D | **SDG** (YK:n kestävän kehityksen tavoitteet) | **Visit Finland STF** -yhteensopiva

Vaiheistettu prosessi, joka mahdollistaa strategisen päätöksenteon ja operatiivisen toteutuksen



Vastuullisuuden 4 pilaria mukana jokaisessa vaiheessa

Ekologinen

Kantokyky, Vesistöt, Energia, Jätteet, Kiertotalous

SDG 6,7,12,13,15

GSTC D1-D5

Sosiaalinen

Asukasosallisuus, Työllisyys, Esteettömyys, Turvallisuus

SDG 3,8,10,11

GSTC A5, A9, B2, B4

Kulttuurinen

Saamelaiskulttuuri, Maisema, Paikallisuus, Porotalous

SDG 10,11,15

GSTC C1-C3

Taloudellinen

Ympärivuotisuus, Paikallistalous, Verotulot, Investointien kannattavuus

SDG 8,9

GSTC A3,B1,B3,B5

Vastuullisuuskriteerien tarkistuslistat käytännön työkaluina

Matkailualueen maankäytön yhteinen visio

0 Strateginen aluesuunnitelma

- Alueen kehittäminen alkaa yhteisestä näkemyksestä siitä, millaisia toimijoita ja matkailijoita alueelle toivotaan ja millaisia palveluita matkailijoille tarjotaan.
- Vision tulisi kantaa pitkälle tulevaisuuteen, jossa maankäyttö ohjaa kilpailukykyisen, vastuullisen ja elinvoimaisen alueen rakentumista.

ESIMERKKEJÄ KAUPUNKIALUEIDEN KEHITTÄMISESTÄ

Tampereen Hiedanranta

Hiedanranta on uuden ajan asuinalue, jossa mukavuus, yhteisöllisyys ja ilmastoystävällisempi elämä sulautuvat yhteen. Hiedanrannan Kehitys Oy:n alue- ja kiinteistökehittämisessä toteutetaan kestävän kaupunkirakentamisen ratkaisuja.

Kokkola Industrial Park (KIP)

Alueen pinta-ala on 700 hehtaaria, ja siellä toimii 16 tuotannollista yritystä sekä yli 60 palveluyritystä – yhteensä lähes 80 toimijaa.

Alueinfra on kattava ja laadukas: tarjolla on valmiiksi kaavoitettua tonttimaata, toimitiloja ja hyvä sisäinen tieverkosto. Menestys perustuu pitkäjänteiseen yhteistyöhön ja teolliseen symbioosiin.

Koordinoitu prosessi yhteydenotosta tontinluovutukseen

1. Yhteydenotto ja liikkeellelähtö
2. Aluepäätös (Go / No go)
3. Kaavoitus- ja markkinavuoropuhelu
4. Suunnitteluvaraus

- Toiminta on alusta lukien koordinoitua ja yritykset tietävät keneen ollaan yhteydessä.
- Vastuullisuuden tarkistuslistat helpottavat ja yhdenmukaistavat prosessia.
- Suunnitteluvaraus on lupa suunnitella, mutta ei vielä rakentaa

”Ennakoiva maankäyttö huomioi erilaiset tarpeet paremmin ja vältimme karikot."

"Emme tarkastelleet vain maankäyttöä, vaan suunnittelimme aluetta kokonaisuutena huomioiden myös energian, vesivarat ja logistiikan.”

Rakentaminen, käyttöönotto ja operointi

5 Tontit, kriteerit ja rakentaminen

6 Käyttö, operointi ja kehittäminen

- Hanke toteutetaan suunnitelmien mukaan vastuullisesti.
- Käytössä on vaikuttavuusmittaristo ja vuosittainen vastuullisuusraportointi.

"Mittareiden avulla pystyimme ohjaamaan kehittämistä ja päätöksentekoa."

"Rakennusvaiheessa tuli vain vähän yllätyksiä ja vastuullisuuskriteerien seuraaminen tuotti myös säästöjä. "

Yksi alue, monta tulevaisuutta



Lappi erottuu vastuullisella maankäytöllään

Samalla alueella voi olla useita mahdollisia kehityspolkuja.

Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty, vaan siihen vaikuttavat tämän päivän valinnat, yhteistyö, investoinnit ja arvovalinnat

“Emme vain reagoi matkailun kasvuun vaan ennakoimme sitä."

"Ohjaamme kasvua kestävään suuntaan ja seuraamme, mitä kasvu tarkoittaa koko alueen ja sen asukkaiden näkökulmasta.”



EKOLOGINEN

"Matkailu menestyy siellä, missä ympäristö pystyy sen kantamaan."

SOSIAALINEN

"Liikenne toimii sekä paikallisten että matkailijoiden näkökulmasta, vaikka alueelle on rakennettu uutta."

KULTTUURINEN

"Rakennamme elämyksiä, jotka perustuvat paikallisiin tarinoihin, perinteisiin ja alueen aitoon identiteettiin."

TALOUDELLINEN

"Yhdessä tekeminen on parantanut kannattavuutta. Rakensimme useamman yrityksen kesken elämyksellisen luontoreitin ja yhdistimme ravintolapalvelut."

Rovaniemi on mukana **Innokaupungit -ohjelmassa**, jonka tavoitteena on vahvistaa kaupunkiseutujen osaamista ja yhteistyötä, luoda kansainvälisen tason innovaatio- ja kokeiluympäristöjä ja uusia liiketoimintaekosysteemejä.



Rovaniemen ekosysteemikehittämisen painopistealoja ovat **Arktinen matkailu ja Tulevaisuuden hyvinvointi. Vastuullisen matkailualueen kehittäminen** on Rovaniemen kärkitoimenpiteitä.

innokaupungit

PANEELI 2: KESTÄVÄT RATKAISUT KÄYTÄNNÖSSÄ – TONTIT, RAKENTAMINEN JA LIIKENNE TULEVAISUUDEN MATKAILUALUEILLA



Markus Kolari
yrittäjä
Apukka Resort



Reetta-Mari Tammela
tekninen johtaja
Inarin kunta



Tanja Hämäläinen
alueidenkäytön
johtava asiantuntija
Metsähallitus
Kiinteistökehitys



Paula Tarkka
ylitarkastaja Lupa-ja
valvontavirasto



Päivi Alaoja
teknisen lautakunnan
puheenjohtaja
Rovaniemen
kaupunki

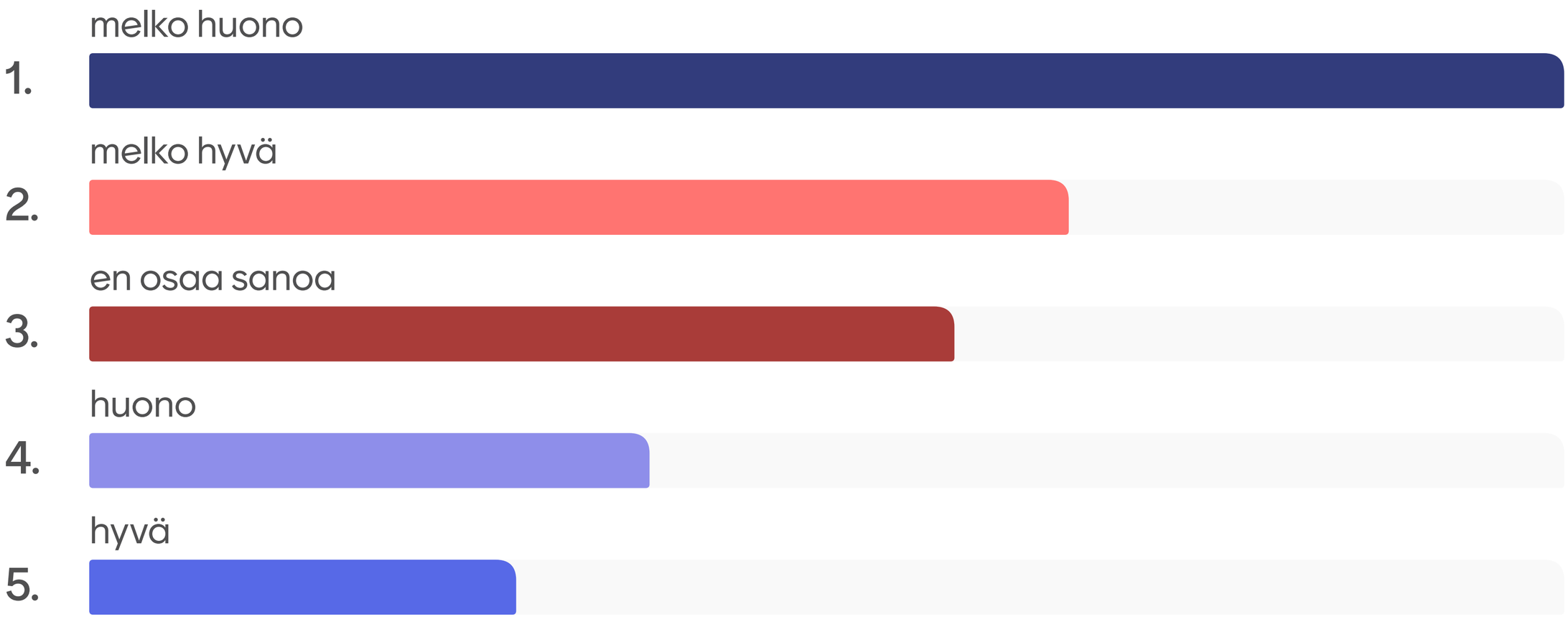
LAPPI VISIO

Lappivision maankäyttöselvityksen seuraavat askeleet

Tarjouspyyntö avataan 16.11.2026 osoitteessa lapinliitto.fi/tarjouspyynnot

Seuraava matkailun maankäytön pyöreä pöytä pidetään huhtikuussa Tunturi-Lapissa

Arvioi Lapin matkailun tämänhetkistä maankäyttöä

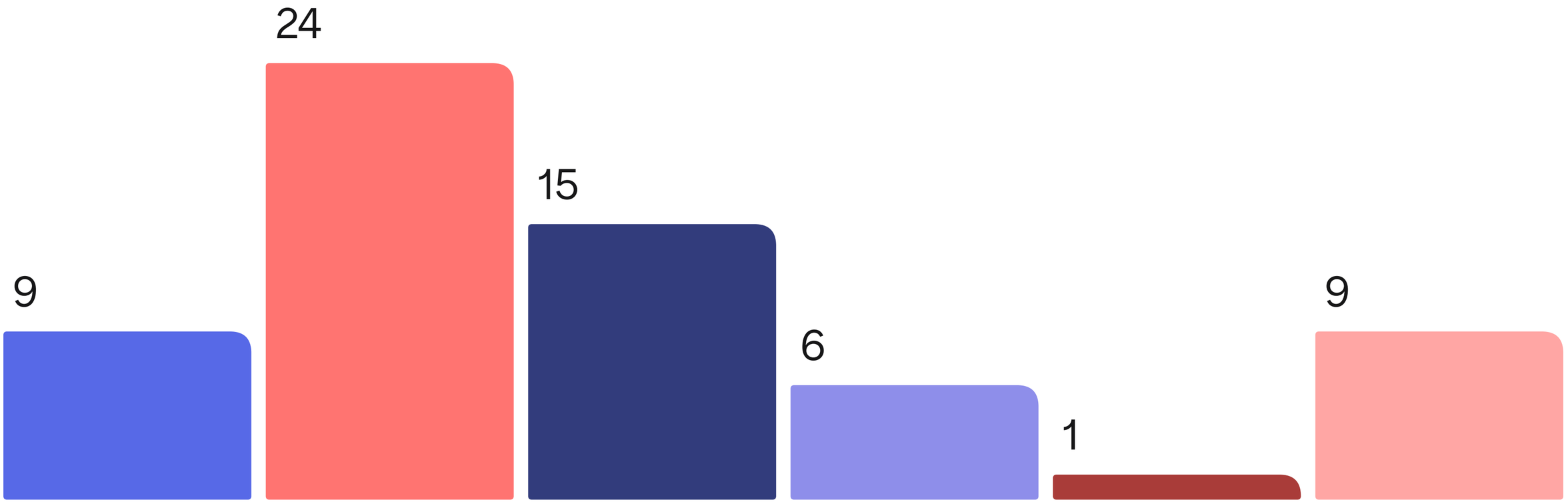


42/42

Mitä tarvitaan eniten juuri nyt matkailun kestävän maankäytön edistämiseksi?



Mikä seuraavista väitteistä kuvaa parhaiten näkemystäsi tämän tilaisuuden jälkeen Lapin matkailun maankäytön tulevaisuudesta? Valitse enintään kaksi.



Matkailun kasvu voidaan sovittaa yhteen muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Maankäytön suunnittelulla voidaan ehkäistä matkailun aiheuttamia ristiriitoja.

Eri toimijoiden yhteistyöllä voidaan löytää kaikkia osapuolia hyödyttäviä ratkaisuja.

Matkailun kasvu lisää väistämättä ristiriitoja muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Eri maankäyttötarpeita on käytännössä mahdotonta sovittaa yhteen.

Matkailun tuleva kasvu uhkaa Lapin luontoarvoja.

35/35